

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 445 /2010/Pan.

Tervezet!

A Független Rendészeti Panasztestület

484/2010. (XII. 01) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszos¹ 2010. augusztus 30-án előterjesztett panasza alapján indult eljárásban a 2010. december ...-án tartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2010. augusztus 30-án postai úton előterjesztett panaszbeadványában a 2010. augusztus 26-án, a házánál történt rendőri intézkedés módját (a szolgálati fellépésre vonatkozó szabályok be nem tartása, magánlaksértés, szóbeli idézés mikéntje, rendőrök által használt hangnem), illetve a másnapi intézkedés során a rendőrség vele szemben alkalmazott hangnemét kifogásolta, és kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

A panaszos panaszbeadványában előadta, hogy 2010. augusztus 26-án délelőtt 9 és 10 óra között az ingatlanán a pincében egy munka előkészítésén dolgozott, amikor lánya álmából rémülten ébredve lejött hozzá, és kérte, hogy azonnal menjen fel, mert két nyomozó keresi. Azt gondolta, hogy biztos az ingatlan bejárati kapujánál vannak a rendőrök, de a lánya közölte, hogy az egyikük a lakásban van. Felment a garázból, és az egyik rendőrrel, akit „nevenincs úr”-nak nevez a panaszbeadványában a gépkocsi

¹ Az Rtv. 93/A. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

feljárójánál találkozott. A rendőr arról tájékoztatta, hogy a feleségét keresik, mire a panaszos tudni szeretne volna, hogy milyen ügyben. Azt a választ kapta, hogy neki nem mondhatja el a rendőr, de másnap 10 órára be kell mennie a feleségének a XIX. Kerületi Rendőrkapitányságra. Ekkor érkezett oda E. nyomozó, aki a lakásból jött ki. Ő készségesen elmondta, hogy a panaszos feleségének a telefonkártyáját berakták egy lopott mobiltelefonba, ezért rendeli be tanú-kihallgatásra. A panaszos ekkor azt a felvilágosítást adta az intézkedő rendőröknek, hogy felesége 3 éve ugyanazt a kártyát használja, amit nem loptak el, ezért ez nem lehetséges. Miután készségesen megadta a felesége számát, kiderült, hogy egy másik kártyáról van szó. Ekkor jutott a panaszos eszébe, hogy 3 évvel ezelőtt, a neje nevére 3 darab kártyát vásároltak, ebből 2 rokonhoz került, akiknek a nevét megmondta a rendőröknek.

Mivel a felesége dolgozó nő, és nem tud előre egyeztetés nélkül távol maradni a munkahelyéről, a panaszos nehezményezte, hogy miért csak 24 órával előbb szóltak a rendőrök a meghallgatásról és miért nem értesítettek őket korábban levélben vagy telefonon, hiszen – véleménye szerint – ennek megvan a szokásos törvényes és hivatalos módja.

Emiatt szóváltásba keveredett az egyik rendőrrel, akinek a nevét a panaszos nem tudta, és aki kijelentette, hogy ez itt a rendőrség, azt kell tenniük, amit mondanak, és azért jöttek személyesen, mert a főnökük mielőbb szeretne túl lenni az ügyön. A panaszos kért egy telefonszámot E. nyomozótól, hogy legyen valami elérhetősége, ha mégsem sikerülne másnap megjelenniük a kihallgatáson. Ekkor a meg nem nevezett kolléga idegesen kirohant a kapun, gorombán visszaszólván „akkor adjál neki egyet”, majd elmentek.

A panaszos a rendőrök távozása után tudta meg a gyerekeitől, hogy mi történt az ő megjelenése előtt fent a lakásban. A gyerekek a panaszosnak a következőkről számoltak be: a rendőrök becsöngettek, de ezt nem hallotta meg senki, mert a lánya aludt, a fia pedig az emeleten volt. Mivel a kapu nyitva volt, a rendőrök bejöttek rajta. A nyitott bejárati ajtón kopogtak, szölongatták őket, amit kicsivel később a fia meghallott és kiment az előszobáig. Ekkor az egyik nyomozó kéretlenül belépett a lakásba, és a 13 éves gyereket kérdezgetni kezdte telefonszámokról, a gyerek nevééről, életkoráról, hogy hol az anyja stb., és felírták az adatait. Ezt hallotta meg a lánya, aki felébredt az idegen hangokra. Ő is kérdéseket tett fel az uraknak, de normális választ nem kapván, sietve ment le a garázsba szólni az apjának, hogy menjen fel.

Másnap, augusztus 27-én a panaszos feleségével pontosan megjelent a kihallgatáson. Az E. nevű nyomozónak mindent részletesen elmondtak, amikor megjelent a szobában egy „úriember”, aki elfelejtett bemutatkozni, de láthatóan nagyon otthon érezte magát, így együtt folytatták a kihallgatást.

A kihallgatás után felmerült a panaszosban néhány kérdés az előző nappal kapcsolatban, amikre szeretett volna választ kapni. A kérdései a következők voltak: Miért, és hogyan jutottak be az ingatlanába és később a lakásába engedély nélkül a rendőrök? Mi lett volna, ha a kutya el van engedve? Mi lett volna, ha a kapu zárva van, talán átmásztak volna rajta? Házkutatási parancssal rendelkeztek?

Mindössze annyit szeretett volna elérni a panaszos, hogy kérjenek tőle bocsánatot.

Ekkor M. nyomozó kikelt magából, hangját felemelve rendre utasította a panaszost, közölte vele, hogy „bármikor, bárhová engedély nélkül bemehetünk, ehhez nekünk jogunk van! Ha azt hiszi, hogy nem, akkor túl sok amerikai filmet néz! Hogyha kell, bármikor, akár hajnali 5-órákor is magukra törhetjük az ajtót.”, továbbá közölte, hogy „kint mindenki nagy legény, de ha ide bekerül, akkor úgy visít, mint egy kismalac.”

A panaszos azt válaszolta, hogy mivel már 20 éve a vagyonvédelemben dolgozik, tisztában van azzal, hogy kik, mikor és hogyan léphetnek be egy magántulajdonra. Megítélése szerint ez nem olyan súlyú ügy, ami ezt indokolta volna, ráadásul mindössze egy „meghívásról” volt szó tőlük, amit szóban kellett átadniuk. Ráadásul a panaszos szerint nem is volt ügy.

Ekkor a panaszos szerint betelt a nyomozónál a pohár, odaugrott az ajtóhoz, kinyitotta, és kiabálva közölte, hogy „azonnal hagyjam el a szobát, sőt az egész épületet is, számomra a kihallgatás befejeződött, nélkülem fog folytatódni, a nejem marad! Tegyek panaszt, ahol akarok.” Erre a panaszos ígéretet is tett.

A panaszos véleménye szerint az ilyen vezetői viselkedés nem növeli az állampolgárok rendőrségbe vetett hitét és bizalmát. Kifejezte csalódottságát és arról számolt be, hogy ha eddig bármilyen segítséget kért, bármilyen bejelentést, feljelentést tett, az ő ügyei soha nem oldódtak meg, soha nem orvosolták azokat. Ellenben rendre azt tapasztalta, hogy amikor valamilyen módon kapcsolatba kerül a rendőrséggel, vele szemben mindig arrogánsan, tiszteletlenül, nem megengedhető hangnemben jártak el. Ebben az esetben is csak annyit várt volna, hogy azt mondják neki: „Elnézést, uram!”

Mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

II.

A panasz kivizsgálása során – a tényállás pontosabb megismerése érdekében – a Testület felvilágosítás-kéréssel fordult az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatának vezetőjéhez.

A rendőrség a Testület felvilágosítás-kérésére 2010. október 25-én az alábbi iratokat bocsátotta rendelkezésre:

1) A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) hivatalvezetőjének vizsgálatát, melynek során a hivatalvezető a következőket állapította meg.

A BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) nyomozást indított a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a

továbbiakban: Btk.) 316. § (2) bekezdésbe ütköző lopás vétség megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen, aki 2010. július 1-jén, 12 óra körüli időben egy budapesti egészségügyi intézmény védőnöi szobájából eltulajdonított egy mobiltelefont kisebb értékben.

A nyomozás során - a telefonszolgáltatók által a nyomozó hatóság rendelkezésére bocsátott adatok alapján - megállapítást nyert, hogy az eltulajdonított mobiltelefont egy olyan SIM kártyával használták, mely a panaszos feleségének nevére szerepelt a nyilvántartásban.

Mindezek alapján megalapozott gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos felesége kapcsolatba hozható a bűncselekmény elkövetésével, erre konkrét bizonyítékok álltak rendelkezésre, ezért a Rendőrkapitányság beosztottjai, az eljáró r. főhadnagy és r. törzsőrmester 2010. augusztus 26-án, 9 és 10 óra közötti időben megjelentek a panaszos feleségének lakásán, hogy őt előállítsák, majd kihallgassák.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. § (1) bekezdése szerint, a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. § (1) bekezdése alapján, bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyen hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

Mivel a nyomozás során konkrét személyre vonatkozóan merültek fel adatok a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben, ezért álláspontjuk szerint megalapozott volt a rendőrök azon intézkedése, amelynek során a lakásán keresték a panaszos feleségét.

Az ingatlanhoz érve a rendőrök azt tapasztalták, hogy a csengetés ellenére senki nem jött ki a lakásból, de a kertkapu nyitva volt, így jutottak be, azonban a lakásba nem léptek be, annak ajtaján kopogtattak és kiabáltak.

Az Rtv. 39. § (1) bekezdés b) pontja alapján, a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása és előállítása céljából.

A Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 178. § (3) bekezdése értelmében, a nyomozó hatóságnak az a tagja, aki az adatszerzést végezte, erről jelentést készít. A jelentés tartalmára a 168. § (2) és (3) bekezdésének

rendelkezései az irányadók. A (2) bekezdés szerinti adatszerző tevékenységről szóló jelentést a nyomozó hatóság vezetője írja alá.

A Be. 168. § (1) bekezdése alapján, a nyomozó hatóság tagja az általa végzett nyomozási cselekményekről – ha az ügyész másképp nem rendelkezik – jegyzőkönyv helyett jelentést készíthet. Az ügyész elrendelheti egyes nyomozási cselekmények megismétlését, és ezekről jegyzőkönyv felvételét. A gyanúsított és a tanú kihallgatásáról, illetőleg a szembesítésről jelentés nem készíthető.

A (2) bekezdés szerint, a jelentés tartalmazza a 166. § (2) bekezdésének a)-c) és e) pontjában meghatározott adatokat, az elvégzett eljárási cselekmények megjelölését, és ezek tartalmának tömör összefoglalását akként, hogy az eljárási szabályok megtartását is ellenőrizni lehessen.

A (3) bekezdés rögzíti, hogy a jelentést a nyomozó hatóság eljáró tagja írja alá.

A Be. 166. § (2) bekezdés a)-c) és e) pontja szerint, a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a)
az eljáró hatóság megnevezését,
b) az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megnevezését és a gyanúsított nevét, c)
a nyomozási cselekmény helyét és idejét,
e) a kihallgatott terhelt és tanú, a meghallgatott szakértő nevét, valamint az e törvényben meghatározott más személyi adatokat.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján, a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Mivel a rendőröknek nem volt tudomása arról, hogy a gyermekek kívül más is az ingatlan területén tartózkodik, ezért kezdték el őt kérdezni édesanyjával kapcsolatban. Időközben azonban megjelent a panaszos lánya is, akivel szintén beszéltek a rendőrök. A panaszos lánya közölte, hogy édesapja – a panaszos – a garázsban tartózkodik, ekkor kérték a rendőrök, hogy az édesapával – mint felnőtt személlyel – is beszélhessenek.

A rendőrség rendelkezésére álló jelentések szerint, a panaszos a garászból kilépve, köszönés nélkül, arrogáns hangnemben kérdőre vonta a rendőröket, hogy hogyan jöttek be a házába, mit keresnek ott és mit akarnak a feleségétől.

A rendőrök neki is elmondták az intézkedés tárgyát és azt is, hogy a panaszos feleségét egy telefonlopással kapcsolatban keresik. Az ügy előadója tájékoztatást adott a megjelenésük céljáról és okáról, jelentésük szerint a Szolgálati Szabályzatban rögzített azonosítási kötelezettségüknek is eleget tettek.

A Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése szerint, a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással,

ha egyenruhát visel tisztelgessel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

A rendőrség álláspontja szerint a rendőrök fellépése a fentiek alapján jogszerű és szakszerű volt.

Mivel a panaszos felesége az intézkedéskor nem volt otthon, és a családtagok közlése szerint 21 óráig dolgozott, a rendőrök a panaszossal szóban közölték, hogy 2010. augusztus 27-én, 10 órára a feleségét beidézik.

A Be. 67. § (1) bekezdése értelmében, ha e törvény kivételt nem tesz, a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, illetőleg azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de azt a törvény lehetővé teszi. Akit megidéztek, köteles az őt megidéző bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság előtt megjelenni.

A (2) bekezdés alapján, az idézés és az értesítés írásban, illetőleg más alkalmas módon vagy eszközzel – különösen távbeszélő, telefax, számítógép útján – vagy a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság előtti személyes megjelenés alkalmával szóban történik. A (4) bekezdés szerint, minden esetben közölni kell, hogy az érintettet melyik bíróság, ügyészség, illetőleg nyomozó hatóság idézi, illetőleg értesíti; az idézés, illetve az értesítés tényét az ügy irataiban rögzíteni kell.

Az intézkedés során a panaszos adatai is rögzítésre kerültek a már leírtak alapján, erről rendőri jelentés készült, mely a nyomozás iratai között került elhelyezésre.

A rendőri jelentések tartalma alapján, a helyszínen magánlakásba történő belépés, felvilágosítás keres, illetőleg igazoltatás történt, ugyanakkor a rendőrség fontosnak tartotta megjegyezni, hogy az utóbbi két rendőri tevékenységet a nyomozás során a Be. speciális szabályai is tartalmazzák, mely alapján álláspontjuk szerint rendőri adatszerző tevékenység történt a Be. szabályainak megfelelően.

Másnap, 2010. augusztus 27-én, a megadott időben a panaszos és felesége megjelent a rendőrkapitányságon. Az előadó az asszonyt – a kihallgatás előtti személyes megbeszélés alapján – tanúként kívánta kihallgatni (elvileg a Be. szabályai lehetőséget biztosítottak volna a gyanúsított kihallgatására is, melytől az előadó eltekintett). A kihallgatás kezdetén ellenőrzés céljából megjelent az irodában a r. százados, a Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Bűnüldözési Alosztályának vezetője, aki bemutatkozott, köszönt az ott lévőknek és közölte, hogy ő az alosztályvezető. Az irodába ellenőrzés céljából lépett be, a panaszossal és feleségével szemben intézkedést nem kezdeményezett és nem is folytatott, ennek ellenére azonosította magát.

A fentieket meghallván a panaszos kérdéseket tett fel az előző napi rendőri eljárással kapcsolatban, melyre a r. százados azonnal nem tudott választ adni, mivel nem

ismerte az előzményeket, ezért a panaszos türelmét kérve az iratokat kezdte tanulmányozni, hogy válaszolni tudjon.

A panaszost a rendőrök megfelelően tájékoztatták. A rendőrök által írt jelentés alapján megállapítható, hogy a panaszos a "házkutatási parancs" nélkül végzett rendőri tevékenységet sérelmezte, az alosztályvezető által erről adott tájékoztatást – mely szerint a rendőrség nem házkutatási parancs alapján fogatosítja az eljárási cselekményt, hanem arról határozat formájában rendelkezik – nem fogadta el.

A jelentések szerint a panaszos a kérdéseire kapott válaszokat nem találta kielégítőnek, egyre indulatosabbá vált, agresszív és kötekedő módon beszélt a rendőrökkel. A panaszos a nyomozásban semmilyen módon nem volt érintett, ezért felkérték őt arra, hogy hagyja el az irodát.

A Be. 85. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a tanúkat egyenként kell kihallgatni.

A Be. 184. § (1) bekezdése szerint, a nyomozási cselekményen az ügyészen, a nyomozó hatóság tagján és a jegyzőkönyvvezetőn kívül csak az lehet jelen, akinek a jelenlétét e törvény megengedi

A Rendőrség álláspontja szerint a Be. nem tartalmaz olyan megengedő rendelkezést, hogy a hozzátartozó jelen lehessen a tanú kihallgatásán.

A Be. 184. § (3) bekezdése alapján az ügyész és a nyomozó hatóság a nyomozási cselekmény helyszínéről eltávolíthatja azt, akinek a jelenléte az eljárást akadályozza, a nyomozás elősegítése érdekében bárkit a nyomozási cselekmény helyszínén való tartózkodásra kötelezhet. Aki az eljárás rendjét zavarja, vagy a helyszínen tartózkodási kötelezettségének nem tesz eleget, rendbírsággal sújtható.

A korábban leírtak alapján nevezettek azonosították magukat - hiszen nevüket maga a panasz is tartalmazza, - azonban a rendőrség véleménye szerint a kihallgatás, illetőleg a büntetőeljárás során fogatosított nyomozási cselekmények nem keverendők össze az elsődlegesen az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat által szabályozott rendőri intézkedésekkel, továbbá az irodába ellenőrzés céljából belépő előjáró nem kezdeményezett intézkedést a panaszossal szemben – őt a panaszos szólította meg –, ezért azonosítási kötelezettsége nem állt fenn.

A rendőrök – a fentiekben ismertetett – magatartása a rendőrség álláspontja szerint azt támasztja alá, hogy az ügyben jogszerűen és szakszerűen, humánus módon jártak el.

2) A BRFK XIX. Kerületi Rendőrkapitányság kapitányságvezetőjének jelentése a fent leírtakkal többnyire megegyezik. Az ügy érdemi vizsgálata szempontjából azonban tartalmaz néhány többletinformációt.

A jelentés a panaszos magánlakásán történő intézkedés kizárólagos céljaként a panaszos feleségének tartózkodási helyének megállapítását és a nyomozó hatósághoz történő idézését jelölte meg, tekintettel arra, hogy a nyomozás akkori adatai szerint a SIM kártyát ő használta. A jelentés szerint a panaszos kérdésére, – melyben azt nehezményezte, hogy a rendőrök hogyan jutottak be az ingatlanára – a rendőrkapitányságon azt a választ kapta, hogy a kertjébe a nyitott ajtón keresztül mentek be, magánlakásába pedig egyáltalán nem léptek be. A jelentés szerint a panaszos tájékoztatást kapott arra vonatkozólag is, hogy nincs szükség „házkutatási parancsra”, mivel csak a panaszos feleségének idézése céljából jelentek meg a rendőrök.

A kapitányságvezető vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy a panaszos eleinte higgadt hangnemben beszélt, majd fokozatosan, indokolatlanul, önmagát hergelve váltott agresszív és követelőző stílusra, miközben ezt sem az ügy jellege, sem az intézkedő rendőr kollégák viselkedése nem indokolta. A panaszost ezután megkérték, hogy a kihallgató helységet hagyja el, tekintettel arra, hogy feleségét tanúként kívánják kihallgatni.

A kapitányságvezető véleménye szerint a panasz nem megalapozott, hiszen a panaszolt kollégákat név szerint megnevezi, de a panaszában arra hivatkozik, hogy nem mutatkoztak be.

A parancsnoki kivizsgálás során megállapítást nyert, hogy a panaszolt rendőri intézkedés során a nyomozók magánlakásba nem léptek be, az elsőként őket fogadó gyerekektől pedig jogszerűen kérdezték meg édesanyjuk tartózkodási helyét, tehát a panaszos több helyen cinikus és a nyomozókra nézve sértő panaszában felvetett sérelmeit nem tartja megalapozottnak, annál is inkább, mivel a panaszos saját állítása szerint korábban rendőr volt.

A panaszosnak azzal a kijelentésével kapcsolatban, hogy bejelentéseire, feljelentéseire az ügyei soha nem oldódtak meg, soha nem orvosolták azokat, ellenben vele szemben mindig minden esetben arrogánsan, tiszteletlenül, nem megengedhető hangnemben jártak el, megállapította, hogy a panaszos hatóságuknál semmilyen bejelentést vagy feljelentést nem tett, és ellene eljárást sem folytattak, így véleménye szerint a panaszos ezen állítása értelmezhetetlen.

3) A rendőrség megküldte a Testületnek a panaszos ingatlanán eljáró E. r. főhadnagy, és M. r. törzsőrmester által készített rendőri jelentéseket.

a) A főhadnagy 2010. augusztus 27-én készült jelentéséből kitűnik, hogy egy telefonkészülék felkutatása, illetve adatgyűjtéscéljából jelent meg társával a panaszos családi házában. Amikor a panaszos fia előhívta a ház pincéjéből az édesapját, a panaszos a fia által elmondottakat megerősítette, miszerint felesége nincs otthon, mert dolgozik. A panaszossal a r. főhadnagy közölte, hogy telefonlopás ügyében folytat nyomozást a rendőrség. A rendőr kérdésére a panaszos elmondta, hogy az említett telefon hívószámot biztosan nem a felesége használja, egyéb információval azonban

nem tudott szolgálni. A panaszos a rendőr kérésére közölte, hogy tájékoztatni fogja a feleségét arról, hogy 2010. augusztus 27-én 10 órakor tanúkihallgatása céljából meg kell jelennie a kapitányságon. A fentieket követően a r. főhadnagy távozott a helyszínről.

A rendőrség megküldte a Testületnek a r. főhadnagy egy másik, 2010. október 19-én készült jelentését is. Ebben a jelentésben a főhadnagy a panaszos házában fogatosított intézkedés céljaként már a panaszos feleségének előállítását és kihallgatását jelölte meg.

Másnap a kapitányságon a jegyzőkönyvet szintén a r. főhadnagy vette fel. Erről készült jelentését a rendőrség megküldte a Testületnek. Az irodába 10 óra 5 perckor érkezve a panaszosnak és feleségének türelmes hangnemben, normál hangerővel ismételt elmondta, hogy az ügyben érintett eltulajdonított mobiltelefont egy, a panaszos nevére vásárolt SIM kártyával használták, ezért őt a Be. 85. §-ának megfelelően, tanúként ki kell hallgatnia, illetve hogy – mivel a fentiek alapján a panaszos feleségével kapcsolatban bűncselekmény gyanúja merült fel – a lakcímükön történt intézkedés során a r. törzsőrmesterrel együtt jogszerűen járt el. A szobában a későbbiekben történekről a r. főhadnagy jelentése megegyezik a később, a II./5. pont alatt ismertetett r. százados jelentésével.

A r. főhadnagy fontosnak tartotta kiemelni, hogy az intézkedés során mind ő, mind az időközben a szobában ellenőrzési céllal megjelent r. százados a Szolgálati Szabályzat 4. §-ában foglaltaknak megfelelően jártak el, a panaszossal kulturáltan, tisztelettel beszéltek.

b) A panaszos ingatlanán intézkedő r. törzsőrmester jelentése tartalmilag megegyezik a főhadnagy 2010. október 19-én készült jelentésével. A jelentésben leírja, hogy a fentiekben már vázolt okok miatt a panaszos feleségének előállítása és kihallgatása vált szükségessé.

Az Rtv. 39. §(1) bekezdésének b) pontja alapján a ház kerítésén lévő kilincset lenyomta, mely kinyílt. Az udvarban történekről szóló rész megegyezik a II. rész 1. pontjában ismertetekkel.

A jelentésben a törzsőrmester fontosnak tartotta külön kiemelni, hogy sem ő, sem a r. főhadnagy nem lépte át a lakás bejárati ajtajának küszöbét, és a panaszossal való találkozáskor felmutatta a szolgálati jelvényét és igazolványát, illetve közölte nevét és beosztását. Amikor a panaszos arrogánsan kérdőre vonta, tájékoztatta, hogy törvényi felhatalmazás alapján [Rtv. 39 § (1)] alapján léphetnek be az ingatlan területére.

4) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta a panaszos feleségének kihallgatásáról készített jegyzőkönyvet, amelynek rögzítésére 10 óra 5 perctől kezdődően került sor, és a jegyzőkönyvet 10 óra 25 perckor zárták le. A jegyzőkönyvet a r. főhadnagy vette fel. A jegyzőkönyv tartalmának ismertetésétől a Testület eltekint

tekintettel arra, hogy a panasz vizsgálata szempontjából a jegyzőkönyv lényeges elemeket nem tartalmaz.

5) M. r. százados 2010. október 18-án készített jelentésében előadta, hogy 2010. augusztus 27-én parancsnoki ellenőrzés során megjelent a panaszos feleségének 10 óra 10 perckor foganatosított tanúkenti kihallgatásán. Megkérdezte a kihallgatást foganatosító r. hadnagytól, hogy pontosan mi történik a kihallgatáson, és hogy miért van jelen a panaszos is a szobában, amikor őt nem hallgatják ki.

Kérdése közben a panaszos, – miután megtudta, hogy ő az előadó közvetlen felettese – megkérdezte, hogy a kihallgatást megelőző napon milyen jogcímen mentek be a kollégái a lakásába. Amíg a százados az iratokat tanulmányozta, hogy válaszoljon a feltett kérdésre, a panaszos egyre türelmetlenebb és arrogánsabb lett, a hangját is többször felemelte és azt hangsúlyozta, hogy ő is volt rendőr, és komoly, magas beosztású kapcsolati vannak a rendőrségen belül.

Miután a r. százados az ügy iratait áttekintette, azt a felvilágosítást adta a panaszosnak, hogy a felesége nevében lévő SIM kártyával aktivizáltak egy lopásból származó mobiltelefont, így a feleségével kapcsolatban – a nyomozás addigi adatai alapján – bűncselekmény elkövetésének gyanúja merült fel. Mindezekből következően a százados arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos lakcímén intézkedő kollégái szakszerűen és jogszerűen jártak el, amikor hívás nélkül beléptek az ingatlan területére.

A panaszos azon felvetésére, miszerint nem volt joguk bemenni az ingatlanra „házkutatási parancs” nélkül a százados közölte, hogy a rendőrség nem házkutatási parancs alapján foganatosít házkutatást, hanem erről határozat formájában rendelkezik, bár hozzátette, a filmekben mindig ezt a fordulatot használják. A panaszos ekkor kikérte magának a helyreigazítást. Ekkor a r. százados közölte a panaszossal, hogy amennyiben konkrét panasza van, azt hol terjesztheti elő, és megkérte, hogy hagyja el a kihallgató helyiséget. A panaszos ennek a kérésnek először nem akart eleget tenni, mert véleménye szerint neki joga van bent tartózkodni a felesége kihallgatásán. A százados a Be. 85. § (1) bekezdés alapján, – mely szerint az ügyben a tanúkat egyenként kell kihallgatni – ismét felszólította a panaszost a szoba elhagyására. Ekkor a panaszos hangosan kiabálva és fenyegetőzve távozott a helyiségből.

III.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a panaszos által kifogásolt rendőri intézkedések (azonosítási kötelezettség, magánlakásban történő intézkedés, idézés módja, adatgyűjtés kiskorú személytől, hangnem) érintették a panaszos emberi méltóságához és tisztességes eljáráshoz, valamint a magánlakás sérthetlenségéhez fűződő alapvető jogát.

1) A panaszos beadványában kifogásolta, hogy sem az ingatlana területén intézkedő rendőrök egyike, sem a kihallgatáson megjelent r. százados nem mutatkozott be és nem azonosította magát az intézkedés megkezdésekor.

a) Az Rtv. 20. §-a a szolgálati fellépés módjára vonatkozóan a következő szabályokat tartalmazza: „(1) A rendőrt az intézkedés során a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. (2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről. (3) A rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni. (4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.” A Szolgálati Szabályzat ezt kiegészítő 4. § (1) és (2) bekezdései szerint: „(1) A rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja. (2) Ha az (1) bekezdés szerinti közlés, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően kell megtenni.”

b) Az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának vezetője által megküldött vizsgálat szerint az eljáró rendőrök mindkét esetben a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdését betartva jártak el. Ezt az ügyben érintett rendőrök jelentése is hasonlóképpen tartalmazza.

Mivel a panaszos és a rendőrség ezen egymásnak teljesen ellentmondó állításain kívül a Testületnek más bizonyítási eszköz nem állt a rendelkezésére a rendőrök jogszabályban leírt azonosítási kötelezettségük megtartása vagy meg nem tartása kapcsán, ezért e kérdéssel kapcsolatban a Testület arra az álláspontra jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem állapítható meg.

2) A panaszos az intézkedő rendőrök eljárása kapcsán sérelmezte, hogy engedély nélkül bementek az ingatlanára. Állítása szerint miután a rendőrök becsöngettek, de senki nem nyitott ajtót, ők a nyitott kertkapun bementek az ingatlan területére. A ház bejárati ajtaján is kopogtak, szölongatták őket, amit kicsivel később a fia meghallott és kiment az előszobáig. Ekkor az egyik nyomozó kéretlenül belépett a lakásba, és a 13

éves gyereket kérdezgetni kezdte telefonszámokról, a gyerek nevééről, életkoráról, hogy hol az anyja, stb. és felírták az adatait.

A panaszos állítása szerint ő az eljáró rendőröktől azt a tájékoztatást kapta, hogy felesége telefonkártyáját berakták egy lopott mobiltelefonba, ezért rendelik be tanúkihallgatásra.

A rendőrségi jelentések megegyeznek abban, hogy a kérkező rendőrök többszöri csengetés után a nyitott kertkapun át beléptek az ingatlan területére, de fontosnak tartják hangsúlyozni, hogy a lakóingatlanba nem léptek be, csak a lépcső tetején található bejárati ajtóig mentek, és ott kérdezték ki a panaszos fiát.

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló, 1949. évi XX. Törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 59. §(1) bekezdése kimondja, hogy „A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.”

A magánlakás sérthetlenségéhez való alapjog az emberi méltósághoz való jog, mint általános személyiségi jog alkotó elemének egyike, az Alkotmány által nevesítetten biztosított alakzata, amely a magánszféra egyik jelentős összetevőjének sérthetlenségét alapozza meg.

A magánlakás sérthetlenségét védi az a szabály, hogy aki másnak a lakásába, vagy egyéb helyiségébe vagy ezekhez tartozó bekerített helyre erőszakkal, fenyegetéssel, hivatalos eljárás színlelésével bemegy vagy bent marad, súlyosabb esetben vétséget [Btk. 176. § (1) bekezdés], enyhébb esetben szabálysértést követ el. A jogsértést végül követheti polgári jogi szankció is.

A magánlakás megsértésének tilalmát feloldják azok a - házkutatásra vonatkozó - hatáskörök, amelyek a büntetőeljárás során eljáró szerveket illetik meg. A Be. 149. §-a szerint: ház, lakás, egyéb helyiség vagy azokhoz tartozó bekerített hely, továbbá jármű átkutatásának a hatóság határozata alapján akkor van helye, ha alaposan feltehető, hogy az bűncselekmény elkövetőjének kézrekerítésére, a bűncselekmény nyomainak felderítésére vagy tárgyi bizonyítási eszköz megtalálására vezet... Házkutatás a hatóság határozata nélkül akkor tartható meg, ha a késelem az intézkedés eredményességét veszélyezteti, vagy a házkutatás bűncselekmény megakadályozása érdekében szükséges.

Ugyancsak a magánlakás sérthetlenségének tilalmára vonatkozó szabályok feloldását jelentik a rendőrséget a büntetőeljáráson kívül – megillető hatáskörök.

A rendőrségről szóló törvény (Rtv.) általánosságban leszögezi, hogy:

39. § (1) A rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve

- a) segélyhívás esetén vagy öngyilkosság megakadályozása céljából;
- b) bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása és előállítása céljából;
- c) közveszély, továbbá az életet vagy testi épséget fenyegető közvetlen veszély elhárítása, illetőleg az ilyen veszélyben lévők kimentése érdekében;

- d) rendkívüli vagy tisztázatlan okból bekövetkezett halálessel kapcsolatos intézkedés megtételére;
- e) végrehajtási eljárás lefolytatása céljából, ha az abban való közreműködés - jogszabály alapján - a Rendőrség számára kötelező;
- f) az elővezetés végrehajtása érdekében;
- g)
- h) a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása céljából;
- i) személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [46. § (1) bekezdés c) pont] végrehajtására;
- j) ha ez előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges.

Ilyenkor tehát a magánlakásba való belépéshez nincsen szükség bebocsátásra vagy hatósági határozatra.

A Testület az események vizsgálata során a rendőri jelentések között egymással ellentétes információkba ütközött abban a kérdésben, hogy mi volt az intézkedő rendőrök eljárásának célja az ingatlanra való belépéskor.

a) Az adott napon az ügy előadója, a szolgálatot teljesítő r. főhadnagy 2010. augusztus 27-én készült jelentése szerint egy telefonkészülék felkutatása, illetve adatgyűjtés céljából jelent meg társával a panaszos családi házában. A rendőrség megküldte a Testületnek a r. főhadnagy egy másik, 2010. október 19-én készült jelentését is. Ebben a jelentésben a r. főhadnagy a panaszos házában fogatosított intézkedés céljaként már a panaszos feleségének előállítását és kihallgatását jelölte meg.

A panaszos feleségének kihallgatását szintén a r. főhadnagy fogatosította, melynek során azt írta a jelentésében, hogy a panaszos feleségét a Be. 85. §-ának megfelelően, tanúként hallgatta ki.

b) A helyszínen intézkedő másik rendőr jelentésében leírja, hogy a panaszos házához a panaszos feleségének előállítása és kihallgatása céljából mentek ki.

c) A XIX. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése a panaszos magánlakásán történő intézkedés kizárólagos céljaként a panaszos feleségének tartózkodási helyének megállapítását és a nyomozó hatósághoz történő idézését jelölte meg, tekintettel arra, hogy a nyomozás akkori adatai szerint a SIM kártyát ő használta.

d) A BRFK hivatalvezetője vizsgálata során azt állapította meg, hogy megalapozott gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos felesége kapcsolatba hozható egy bűncselekmény elkövetésével, erre konkrét bizonyítékok álltak rendelkezésre, ezért a Rendőrkapitányság beosztottjai, az eljáró r. főhadnagy és r. törzsőrmester 2010. augusztus 26-án, 9 és 10 óra közötti időben megjelentek a panaszos feleségének lakásán, hogy őt előállítsák, majd kihallgassák.

Ahogy arra a Testület már felhívta a figyelmet a III. rész 1) pontjában az Rtv. 20. § (2) bekezdése a következő szabályokat tartalmazza: „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját

szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A Szolgálati Szabályzat 4. § (1) és (2) bekezdései szerint: „(1) A rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja. (2) Ha az (1) bekezdés szerinti közlés, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően kell megtenni.”

A Testület aggályosnak tartja, hogy a fent ismertetettek alapján a rendőri intézkedés célja nem volt egyértelműen meghatározható, ezért a Testület megállapítja a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét.

A Testület – tekintettel a panaszosnak adott tájékoztatásra és a rendőrök eljárás során tanúsított magatartására –, vagyis hogy miután megtudták, hogy a panaszos felesége nincs otthon, szóban idézték másnapra, majd elmentek, illetve másnap a kihallgatáson tanúként hallgatták meg, nem tudja elfogadni azt az álláspontot, hogy az intézkedés célja a panaszos feleségének előállítására és kihallgatására lett volna.

Amennyiben az intézkedés célja a panaszos feleségének tartózkodási helyének megállapítása és a nyomozó hatósághoz való idézése volt, a rendőrök az ingatlan területére történő engedély nélküli belépése – a fent ismertetett jogszabályok alapján – jogszerűtlen volt.

A Testület az adott helyzetben arra az álláspontra jutott, hogy az ügy előadójának jelentésében foglaltak alapján minősíti a rendőrök magatartását. Az iratok tanúsága szerint a helyszínen intézkedő főhadnagy volt az ügy előadója, aki két jelentést is írt a helyszínen történtekről. A Testület azon az állásponton van, hogy a rendőr két egymással ellentétes jelentése közül az eseményhez közelebbit veszi alapul a kérdés eldöntése kapcsán, mely szerint egy telefonkészülék felkutatása, illetve adatgyűjtés céljából jelent meg társával a panaszos családi házában.

Az Rtv. 97. § (1) c) pontja határozza meg, hogy mi minősül magánlakásnak: a lakás (üdülő, nyaraló vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület. Az értelmező rendelkezés alapján tehát irreleváns a rendőrök azon állítása, miszerint a lakásba nem mentek be, csak a kertbe.

A Rtv. fent ismertetett 39. §-ának rendelkezéseit a tudomására jutott tények ismeretében értelmezve a Testület megállapította, hogy a rendőröket a panaszos lakóhelyére nem bocsátották be, és a belépésre feljogosító hatósági határozattal sem rendelkeztek. Nem forgott fenn továbbá az idézett törvényhely a)-j) pontjaiba foglalt kivételes esetek közül egy sem, amely az előző két feltétel hiányában is lehetővé tette

volna a rendőrökben a jogszerű bemenetelt. Mindebből az következik, hogy a rendőrök nem rendelkeztek megfelelő felhatalmazással arra, hogy a panaszos lakásába bemenjenek.

Mivel tehát a rendőrök jogszabályi felhatalmazás hiányában léptek be a panaszban említett magánlakás területére, magatartásukkal megvalósították a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez fűződő alapvető jogának megsértését.

3) A panaszos azt is kifogásolta, hogy a feleségének szóló idézést miért szóban, és csak 24 órával a kihallgatás előtt adták át a rendőrök.

A panasz ezen részével kapcsolatban a Testületnek elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a sérelmezett esemény vizsgálatára a hatásköre kiterjed-e.

a) A Testület hatáskörét az Rtv. szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (pl. igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos az idézés kézbesítésének módját kifogásolta, ami nem minősül a fenti pontokban felsoroltak szerinti rendőri intézkedésnek. Az idézés, az értesítés, az idézéssel szembeni mulasztás következményei és a kézbesítés szabályait a Be. 67–70/A. §-ai rögzítik.

A Be. 67. § (1) bekezdése értelmében, ha e törvény kivételt nem tesz, a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, illetőleg azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de azt a törvény lehetővé teszi. Akit megidéztek, köteles az őt megidéző bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság előtt megjelenni.

A (2) bekezdés alapján, az idézés és az értesítés írásban, illetőleg más alkalmas módon vagy eszközzel – különösen távbeszélő, telefax, számítógép útján – vagy a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság előtti személyes megjelenés alkalmával szóban történik.

A (4) bekezdés szerint, minden esetben közölni kell, hogy az érintettet melyik bíróság, ügyészség, illetőleg nyomozó hatóság idézi, illetőleg értesíti; az idézés, illetve az értesítés tényét az ügy irataiban rögzíteni kell.

A 70. § (1) bekezdés a) pontja szerint: „A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság hivatalos iratának az érintett személy részére átadása (kézbesítés) történhet személyesen”.

Mindezek alapján a Testület megállapította hatáskörének hiányát a panasz azon részével kapcsolatban, melyben a panasz tárgya az idézés átadása volt.

4) A panaszos nehezményezte, hogy kiskorú gyermekétől kértek tájékoztatást a kitérő rendőrök. Az egyik nyomozó kéretlenül belépett a lakásba, és a 13 éves gyereket kérdezgetni kezdte telefonszámokról, a gyerek nevééről, életkoráról, hogy hol az anyja. és felírták az adatait.

A rendőrség tájékoztatása szerint – mint azt a II. részben már a Testület ismertette – a rendőrök a lakás bejárati ajtajához vezető lépcsősor tetején beszélgettek a panaszos fiával. Az általuk feltett kérdések kizárólag arra vonatkoztak, hogy az édesanyját – az elkövetéssel gyanúsítható személyt – hol tudják utolérni.

A rendőrség álláspontja szerint a gyermeknek feltett kérdések jogszerűek voltak az alábbiak alapján:

Az Rtv. 32. §-a szerint, a rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg.

A rendőrség álláspontja szerint továbbá a gyermek adatainak rögzítésére az adatszerzésről elkészítendő jelentésben történő szerepeltetés miatt volt szükség.

Az Rtv. 29. § (3) bekezdése értelmében az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A Testület a konkrét esettel összefüggésben hivatkozik 363/2010. (VII. 7.) sz. állásfoglalására, amelyben egy panaszos azt kifogásolta, hogy az egyik intézkedő rendőr kérdéseket tett fel gyermekének édesapja hollétével kapcsolatban. Ebben az

ügyben is megállapítást nyert, hogy a rendőri felvilágosítás-kérésről az Rtv. 32. §-a rendelkezik, melynek célja, hogy a rendőri feladattal összefüggő információkat a rendőrség megismerhesse.

A Testület az állásfoglalásában alábbi álláspontját fejtette ki. Az ügy szempontjából lényeges rendelkezés, hogy akitől a rendőr felvilágosítást kér az – *ha jogszabály másként nem rendelkezik* – a válaszadást nem tagadhatja meg. A „ha jogszabály másként nem rendelkezik” fordulat értelmezése levezethető az Rtv. indokolásából, amely egyértelmű abban a vonatkozásban, hogy: „A kért köteles a rendőr kérdéseire válaszolni. E kötelezettség nem korlátlan, külön jogszabályokban meghatározott esetekben – titokvédelmi előírások, vallomástétel alóli mentesség stb. – a felvilágosítás megtagadható.” Látható tehát, hogy bár nem a Be. szerinti eljárási cselekményről volt szó, az intézkedés jellegéből fakadóan a más jogszabályok (pl. a Be.) által rögzített eljárási garanciák érvényesülését ebben a vonatkozásban biztosítani kell, mivel azok alkalmazását az Rtv. 32. §-ának utaló rendelkezése felhívja. A Testület ezért megvizsgálta a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) tanúvallomás tételére vonatkozó rendelkezéseit. A Be. 86. §-a korlátozza a kiskorúak tanúkénti kihallgatását: tizennegyedik életévét meg nem haladott személyt csak akkor lehet tanúként kihallgatni, ha a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható. A kiskorú gondozója jelenlétének lehetőségét az ilyen kihallgatásnál biztosítani kell. A Be. 82. § (1) bekezdés a) pontja értelmében pedig a terhelt hozzátartozója tanúvallomás tételére nem kötelezhető. A Be. tehát többszintű védelmet biztosít a kiskorú személyeknek azzal a kényszerrel szemben, hogy esetleg saját hozzátartozójukra, szülőjükre nézve kelljen „terhelő” információt megadniuk a hatóságok számára. A panaszolt esetben a kiskorú hasonló jellegű védelmet nem kapott: rendőr máshonnan (pl. a panaszostól) megszerezhető információra kérdezett rá nála, ráadásul (feltehetően szándékosan) olyankor, amikor a gondozó nem volt jelen, és nyilvánvalóan nem figyelmeztette a gyermeket, hogy a kérdésre nem köteles válaszolni. A Testület itt utal továbbá a gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt, Magyarország vonatkozásában az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett egyezményre (Egyezmény), mivel az olyan alapvető elveket rögzít, amelyeket jelen esetben is fontos figyelembe venni. Az Egyezmény 3. cikke szerint a hatóságok a gyermekeket érintő ügyekben elsősorban „a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe”. Ezért a korábbi ügyben azt a következtetést vonta le a Testület, hogy a 16. cikk értelmében a gyermeket nem szabad alávetni a magánéletével vagy családjával kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak. Fentiekre tekintettel a Testület a hivatkozott ügyben megállapította, hogy a panaszos kiskorú gyermekét az apja hollétéről kérdező rendőr eljárása az Rtv. 32. §-ába ütközött, és sértette a panaszos gyermekének tisztességes eljáráshoz való jogát.

Tekintettel arra, hogy mind a fent ismertetett panasz, mind a vizsgálat tárgyát képező panasz tárgya a panaszos kiskorú gyermekének a rendőrség által feltett kérdések, a Testület megállapította, hogy a panaszos gyermekét a panaszos feleségének hollétéről kérdező rendőr eljárása sértette a panaszos gyermekének tisztességes eljáráshoz való jogát.

5) Ugyancsak sérelmezte a panaszos, hogy a rendőrök gorombán, hangjukat felemelve, tiszteletlenül és lekezelően beszéltek vele mind az ingatlanán, mind másnap, a kihallgatás során.

A panaszos ingatlanán intézkedő mindkét rendőr jelentése megegyezik abban, hogy állításuk szerint a panaszos viselkedése volt tiszteletlen és arrogáns, míg ők kulturáltan és tisztelettel beszéltek vele.

A jelentés szerint a jegyzőkönyvet felvevő r. főhadnagy a panaszos kérésére az irodába érkezve a panaszosnak és feleségének türelmes hangnemben, normál hangerővel ismételt elmondta, hogy az ügyben érintett eltulajdonított mobiltelefon egy, a panaszos nevére vásárolt SIM kártyával használták. A r. főhadnagy fontosnak tartotta kiemelni, hogy az intézkedés során mind ő, mind az időközben a szobában ellenőrzési céllal megjelent százados a panaszossal és feleségével kulturáltan, tisztelettel beszéltek.

A kihallgatás ellenőrzés céljából megjelent r. százados jelentése szerint, amíg a panaszos arra várt, hogy kérdéseire választ kapjon, egyre türelmetlenebb és arrogánsabb lett, a hangját is többször felemelte és azt hangsúlyozta, hogy ő is volt rendőr, és komoly magas beosztású kapcsolati vannak a rendőrségen belül. Miközben a r. százados igyekezett kielégítő válaszokat adni a panaszos kérdésére és kijavította a tévedését, ez még inkább feldühítette a panaszost, aki kikérte magának a helyreigazítást. Ekkor a r. százados közölte a panaszossal, hogy amennyiben konkrét panasza van azt hol terjesztheti elő, és megkérte, hogy hagyja el a kihallgató helyiséget. A panaszos csak a második felszólításra, hangosan kiabálva és fenyegetőzve távozott a helyiségből.

Az Rtv. 2.§ (1) bekezdése kimondja, hogy a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A konkrét esetben a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem volt egyértelműen tisztázható, hogy a rendőrök milyen hangnemet alkalmaztak a panaszossal szemben, az alkalmas volt-e arra, hogy sértse a panaszos emberi méltóságát.

Ezzel összefüggésben a Testület megjegyzi, hogy a rendőröktől, mint a közhatalom gyakorlására feljogosított személyektől minden alkalommal elvárható a határozott, ugyanakkor udvarias fellépés függetlenül attól, hogy az intézkedés alá vont személy mennyiben adja meg a rendőrnek járó tiszteletet.

Erre tekintettel a Testület a panaszos emberi méltósághoz való jogának megsértését a rendőrök által alkalmazott hangnem vonatkozásában nem tudta megállapítani.

VI.

A Testület a panasz kivizsgálása során megállapította, hogy a rendőrök azzal, hogy kellő jogalap hiányában, hatósági határozat vagy bebocsátás nélkül beléptek a panaszos ingatlanára, megsértették a panaszos magánlakás sérthetlenségéhez fűződő alapvető jogát. A panaszos ingatlanán történő intézkedés célja a rendőrségi iratokból nem volt egyértelműen meghatározható, így a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is. A

panaszos kiskorú gyermekét a panaszos feleségének hollétéről kérdező rendőr eljárása sértette a panaszos gyermekének tisztességes eljáráshoz való jogát.

A rendőrök eljárás során használt hangneme, azonosítási kötelezettségének elmulasztása, a panaszos feleségének idézés és az adatgyűjtés jogszerűsége tekintetében alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület által megállapított jogsértések összességükben elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2010. ...

Dr. Juhász Imre Elnök	
Dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, előadó testületi tag	Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag
Dr. Féja András testületi tag	Dr. Kádár András Kristóf testületi tag